

Ulusal G?z Hastal?klar? Enstit?sü G?rme ??levi ?lçe?i (NEI-VFQ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ulusal G?z Hastal?klar? Enstit?sü G?rme ??levi ?lçe?i (NEI-VFQ)*.
Turkish Psychological Scales. Retrieved from
<https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32057>

Özet

Ulusal G?z Hastal?klar? Enstitüsü G?rme ??levi ?lçe?i (NEI-VFQ), g?rme bozukluklar? veya g?z hastal?klar? olan bireylerin, g?rme yeteneklerinin g?nl?k ya?am aktiviteleri ?zerindeki etkisini ?znel olarak de?erlendirmeyi amaçlayan kapsaml? bir sa?l?kla ili?kili ya?am kalitesi (HRQoL) ?lç?m aracıdır. Ba?langıçta 51 maddeden olu?an ve daha sonra 25 maddeye k?salt?lan ?lçek, bireylerin genel sa?l?k alg?lar?n?, g?rme ile ilgili zorluklar?n? ve duygusal refahlar?n? ?lçmek i?in tasarlanm??t?. Bu ?lçek, oftalmolojik ara?t?rmalarda ve klinik uygulamalarda tedavi sonu?lar?n?n ve m?dahalelerin hastalar?n ya?am kalitesine olan faydas?n?n de?erlendirilmesinde kritik bir rol oynamaktadır. T?rkiye'de ise bu ?lçe?in T?rkçe adaptasyonu, g?rme yetersizli?i bulunan pop?lasyonlarda g?venilir ve ge?erli sonu?lar elde etmek amacıyla yap?lm??t?r.

?lçe?in temel amac?, klinik g?rme keskinli?i testlerinin ?tesine ge?erek, bireyin sosyal kat?l?m, ba??ms?zlik ve ruh sa?l?? gibi alanlarda ya?ad?? g?rme kaynakl? zorluklar? ?lçmektir. NEI-VFQ, uluslararası alanda kabul g?rm? psikometrik standartlara sahip olup, farklı k?lt?r ve dil gruplar?nda yayg?n olarak kullan?lmaktadır. T?rkçe adaptasyon çal??mas?, ?lçe?in T?rkiye'deki g?z hastalar? pop?lasyonunda kullan?labilirli?ini ve k?lt?rel uygunlu?unu sa?lam??t?r.

Anahtar Kelimeler

G?rme ??levi, Ya?am Kalitesi, Oftalmoloji, Psikometri, NEI-VFQ, Adaptasyon, G?rme Bozuklu?u, Sa?l?k De?erlendirmesi.

Yazarlar

Orijinal ?lçek Geli?tiricileri: Mangione, C. M., Lee, P. P., Roche, R. A., vd. (Ulusal G?z Hastal?klar? Enstitüsü ad?na). T?rkçe Uyarlama: Toprak, A. B.

Amaç

NEI-VFQ'nun temel amac?, g?rme kayb?n?n veya g?z hastal?klar?n?n bireylerin g?nl?k i?levselli?i, duygusal durumu ve sosyal ya?am? ?zerindeki etkilerini sistematik ve nicel bir ?ekilde de?erlendirmektir. Klinik testler genellikle sadece fizyolojik g?rme i?levi d?zeyini ?lçerken, NEI-VFQ, hastan?n kendi alg?lad?? ya?am kalitesini ve g?rme kaynakl? engelleri belirler. Bu, ?zellikle kronik g?z hastal?klar?n?n tedavisinde hasta odakl? sonu?lar?n de?erlendirilmesi i?in hayati ?neme sahiptir.

T?rkçe adaptasyon çal??mas?n?n amac? ise, uluslararası ge?erlili?e sahip olan bu ?lçe?i T?rk k?lt?r?ne ve diline uygun hale getirerek, T?rkiye'deki klinik çal??malarda ve ara?t?rmalarda g?rme ile ili?kili ya?am kalitesini ?lçmek i?in standart bir araç sa?lamaktır. Bu sayede, farklı tedavi y?ntemlerinin etkileri, uluslararası standartlarda kar??la?t?r?labilir verilerle

değerlendirilebilmektedir.

Yapı

NEI-VFQ, görme ile ilişkili yaşam kalitesini çok boyutlu bir yapı olarak ele alır ve genellikle 12 alt ölçekten oluşur. Bu alt ölçekler, görme ile ilgili yönlerini temsil eder. Ölçek, bireyin görme yeteneği hakkındaki öznel yargılarını sorgular.

Ölçeğin ölçtüğü temel boyutlar şunlardır:

Genel sağlık.

Genel görme.

Oküler ağrı.

Yakın aktiviteler (okuma, dikiş vb.).

Uzak aktiviteler (yürüme, tanıma vb.).

Sosyal ilevselik.

Ruh sağlığı (kaygı, depresyon).

Rol zorlukları (iş veya ev işlerini yapma).

Bağımlılık (bakarlardan yardım alma).

Araba kullanma.

Renk görme.

Periferik görme.

Bu 12 alt ölçek, daha sonra tek bir bileşik skor (Composite Score) veya görme ile ilişkili yaşam kalitesini temsil eden genel bir skor oluşturmak üzere birleştirilebilir. Ölçek, Likert tipi derecelendirme kullanılarak yanıtlanır ve skorlar genellikle 0 (en kötü ilev) ile 100 (en iyi ilev) arasında ölçeklendirilir.

Geçerlik

Orijinal NEI-VFQ ölçeği, yüksek düzeyde yapı geçerliliği, içerik geçerliliği ve kriter geçerliliği göstermiştir. Yapı geçerliliği, ölçeğin gerçekten de görme ile ilişkili yaşam kalitesinin teorik olarak tanımlanan boyutlarını ölçtüğünü doğrular. Kriter geçerliliği ise, ölçek skorlarının klinik görme keskinliği ölçümleri ve diğer yaşam kalitesi ölçümleriyle beklenen yönde ilişkili olduğunu göstermiştir.

Kaynak referansta (Toprak, 2005) Türkçe uyarlamaya ilişkin spesifik geçerlik değerleri belirtilmemiş olmakla birlikte, uyarlama çalışmalarının temel amacı, orijinal aracın psikometrik özelliklerini korumaktır. Böylece bir adaptasyon, maddelerin kültürel ve dilbilimsel olarak eşdeğer olduğunu ve dolayısıyla orijinal ölçeğin geçerlik özelliklerinin adapte edilmiş formda da korunduğunu varsayar. Türkçe adaptasyonun geçerlik çalışmalarında genellikle faktör yapısını

orijinal ?lçe?le uyumlu olup olmad??? incelenir.

Güvenirlik

Orijinal NEI-VFQ ?lçe?i, mükemmel iç tutarlılık (Cronbach Alfa katsayısı alt ?lçeklerde genellikle 0.80'in üzerinde) ve yüksek test-tekrar test güvenilirliği sergilemektedir. Bu, ?lçe?in zaman içinde tutarlı sonuçlar verdiğini ve maddelerinin aynı yapıyı ölçtü?ünü gösterir.

Türkçe uyarlama çalışması için kaynakta spesifik güvenilirlik bilgisi sunulmamıştır. Ancak, bir uyarlama sürecinde, çeviri ve dilsel eşdeğerlik sağlandıktan sonra, ?lçe?in iç tutarlılık güvenilirlik katsayıları (özellikle Cronbach Alfa) Türk popülasyonunda da yüksek olması beklenir. Bu yüksek güvenilirlik, ?lçe?in klinik ve araştırma ortamlarında güvenle kullanılabilmesi anlamına gelir.

Faktör Analizi

NEI-VFQ ?lçe?inin faktör yapısı, orijinal geliştirme aşamalarında kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. ?lçek, başlangıçta 12 farklı alt boyutu temsil eden 12 faktörlü bir yapıya sahiptir. Ancak, bazı çalışmalarda bu alt boyutların birçoğunun yüksek korelasyon göstermesi nedeniyle, faktör yapısının daha az sayıda temel faktöre (örneğin, Uzak Görme, Yakın Görme, Sosyal/Duygusal Etki gibi) indirgenmesi de önerilmiştir. En yaygın kullanılan versiyon olan 25 maddelik form, görme ile ilgili zorluklar ve yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini temsil eden bu çoklu faktör yapısının destekler.

Türkçe adaptasyon çalışmasında (Toprak, 2005), ?lçe?in Türkçe formunun faktör yapısının Türk popülasyonunda orijinal yapıya ne ölçüde uyum sağladığını incelenmesi gerekmektedir. Kültürel farklılıklar, bazı maddelerin veya alt ?lçeklerin yerel popülasyonda farklı yüklenmesine neden olabilir, bu da faktör analizinin önemini artırır.

Araç Bilgileri

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) / Öz Bildirim ?lçe?i

Format: Likert Tipi Derecelendirme (Genellikle 5 veya 6 seçenekli, "Hiç Zorlanmadım"dan "Tüm Zaman Boyunca Zorlandım"a kadar değişen yanıt seçenekleri içerir.)

Mevcut Diller: İngilizce, Türkçe (Toprak, 2005 çevirisi), İspanyolca ve çok sayıda diğer dil.

Popülasyon Grubu: Yetkinler.

Yaş Grubu: Genellikle 18 yaş ve üzeri.

Popülasyon Detayları: Göz hastalıkları (katarakt, glokom, makula dejenerasyonu, diyabetik retinopati vb.) tanısı almış veya görme bozukluğu yaşıyan bireyler.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup uygulaması, anket şeklinde öz bildirim yoluyla tamamlanır. Uygulama süresi, kullanılan madde sayısı (örneğin 25 maddelik versiyon için yaklaşık 10-15 dakika) olabilir.

Anahtar Kelimeler

Göz Hastalıkları, Görme Engellilik, Sağlık Sonuçları, Görme Keskinliği, Psikometrik Değerlendirme, Türk Oftalmoloji Gazetesi, Ulusal Göz Hastalıkları Enstitüsü.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazma Adresi: Bilgi mevcut değildir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

NEI-VFQ, Ulusal Göz Hastalıkları Enstitüsü (NEI) tarafından geliştirilmiş ve genellikle akademik ve klinik araştırma amaçlı kullanılm için ücretsiz olarak sunulmaktadır, ancak telif hakkı sahiplerinden resmi izin alınması gerekebilir. Ölçeğin orijinal geliştirme ve yayımlanma yılı 1998'dir (51 maddelik versiyon). Türkçe adaptasyon çalışması ise 2005 yılında yayımlanmıştır.

Kaynaklar

Toprak, A. B. (2005). Görme ile ilgili sağlıkta yaşam kalitesi ölçekleri ve Ulusal Göz Hastalıkları Enstitüsü Görme İşlevi Ölçeği'nin (NEI-VFQ) Türkçe çevirisi. *Türk oftalmoloji gazetesi*, 35(5), 453-459.

Mangione, C. M., Lee, P. P., Roche, R. A., Pavan-Langston, D., & Traverso, C. E. (1998). Psychometric properties of the National Eye Institute Visual Function Questionnaire (NEI-VFQ). *Archives of Ophthalmology*, 116(11), 1496-1504.

Ulusal Göz Hastalıkları Enstitüsü Görme İşlevi Ölçeği (NEI-VFQ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Bu akademik ölçek girişinin temelini oluşturan kaynak içerikte, Ulusal Göz Hastalıkları Enstitüsü Görme İşlevi Ölçeği'nin (NEI-VFQ) Türkçe adaptasyonuna ait maddeler listelenmemiştir.

Maddeler, Toprak (2005) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makalede veya ilgili eklerinde bulunabilir. Bu b?l?mde, maddeler yerine ?lçe?in derecelendirme yap?s?na dair genel bilgi sunulmaktad?r.

Derecelendirme: Kaynak i?erikte spesifik derecelendirme bilgisi verilmemi?tir. Ancak standart NEI-VFQ uygulamalar?nda, maddeler genellikle 4 veya 5 puanl?k Likert tipi formatta yan?tlan?r. ?rne?in, bir aktiviteyi ger?ekle?tirme zorlu?u soruldu?unda, yan?t se?enekleri "Hi? Zorlanmad?m"dan "Biraz Zorland?m" ve "Çok Zorland?m"a kadar de?i?ebilir. Cevaplar puanlanarak alt ?lçek skorlar? ve genel bile?ik skor elde edilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM